

GGZ IS GEEN PRODUCTIEFABRIEK

‘Tien ondernemingsraden van ggz-instellingen in het zuiden des lands roepen in een manifest op om de **marktwerking en bureaucratisering** een halt toe te roepen. ‘Geef de ggz weer terug aan de professional’.

Na het symposium ‘Van beroepszeer naar beroepseer’ dat in april van dit jaar werd gehouden is in het zuiden van het land een stevige beweging ontstaan die zich verzet tegen marktwerking in de zorg en ijvert voor behoud van de professionele kwaliteit. Resultaat is het manifest *Macht en tegenmacht. Genoeg is genoeg!* Met dit manifest willen we rond de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november een beroep doen op de Haagse politiek, op bestuurders en medezeggenschapsorganen van ggz-instellingen en op beroepsverenigingen en vakbonden om het tij te keren. We moeten steeds meer registreren, managers blijven pushen dat we meer productie draaien, er worden taakverzwaringen doorgevoerd terwijl we ons al uit de naad werken, werkoverleg en opleidingsmogelijkheden worden afgeknepen en als gevolg van dit alles holt de kwaliteit van de gezondheidszorg achteruit.

Hoe heeft het zover kunnen komen? De politiek heeft ervoor gekozen om de marktwerking haar intrede te laten doen in de publieke sector. Dus ook in de gezondheidszorg. Om de invoering van de marktwerking soepel te laten verlopen is men overgestapt op het Angelsaksische managementmodel. Dit managementmodel is vooral gericht op efficiënter werken, meer productie en bezuinigingen. In het Amerikaanse bedrijfsleven heeft dit voor veel succes gezorgd, maar in de publieke sector blijken veel nadelige bijeffecten op te treden. Het aloude Rijnlandse managementmodel (waar Nederland groot mee is geworden) - dat werkt vanuit de regel vakmanschap = meesterschap = zeggenschap - is daarmee verlaten. In het Rijnlandse model is de professional de motor van de organisatie. Het personeel is het kapitaal van het bedrijf en het management heeft een ondersteunende taak. In het Angelsaksische model is de manager de belangrijkste persoon. Hij moet vooral verstand hebben van efficiënte productie, kostenbeheersing en winst maken. De professionals op de werkvloer kunnen hun

kwaliteiten niet meer vormgeven en raken hun motivatie kwijt. De overheid heeft vanuit de marktwerkingsgedachte de zorgverzekeraars een monopoliepositie in de gezondheidszorg gegeven. De zorgverzekeraar bepaalt nu de prijs van een product, hoeveel productie er gemaakt mag worden, welk budgetplafond daarvoor wordt ingesteld, en of nieuwe initiatieven gefinancierd gaan worden. Zorginstellingen moeten daar met de verzekeraars nu spijkerhard over onderhandelen. Op de werknemers wordt op allerlei manieren druk uitgeoefend om meer productie te draaien en deze precies te registreren. Want, wordt de afgesproken productie niet gehaald, dan kan de zorgverzekeraar volgend jaar het budget verlagen. Ondertussen wordt door bestuurders van zorginstellingen op veel zaken bezuinigd om de kostprijs te verlagen. Ze lopen voortdurend het gevaar dat de zorgverzekeraar naar de concurrent gaat die het nog goedkoper doet. Zo wordt er steeds grotere druk gelegd op de werkers op de werkvloer, terwijl de overhead en het aantal managers maar blijven groeien. De

verdiensten van topmanagers in de zorg halen intussen het inkomen van de minister-president ruimschoots in. Als er bezuinigd moet worden is de werkvloer de klos. Binnen de ondernemingsraad van GGZ Oost Brabant hebben we dit onderwerp opgepakt. Begin oktober organiseerden we een themadag waar het manifest werd geschreven door vertegenwoordigers van tien ondernemingsraden, aangevuld met vakbondsleden van AbvaKabo FNV, Nu'91 en enkele deskundigen. Met dit manifest willen we politiek Nederland wakker schudden.

In het manifest *Macht en tegenmacht. Genoeg is genoeg!* eisen wij van de politiek:

- Dat de schadelijke effecten van marktwerking en bureaucratie uit de weg worden geruimd. De instellingen in de ggz zijn geen fabrieken die productie moeten draaien. Je mag verwachten dat er met aandacht en warmte ondersteuning wordt gegeven aan patiënten.
- Dat ze actie onderneemt naar raden van bestuur en zorgkantoren om de administratieve ballast (coderen, registreren, controleren

en rapporteren), die het gevolg is van de marktwerking, te verminderen.

- Dat de geestelijke gezondheidszorg teruggegeven wordt aan de professional, die garant staat voor verantwoorde zorg. Zo kan het vertrouwen van de cliënt in de professional, die warmte en aandacht biedt, worden hersteld en zal het gevoel dat de ggz een fabriek is verdwijnen.
- Dat het speelveld van de zorgverzekeraars beperkt wordt zodat zorg niet alleen wordt gezien als een kostenpost, maar als iets dat een kwaliteit oplevert, ook voor de zwaksten in de samenleving.

Van raden van bestuur en management van de instellingen:

- Dat ze zich verweren tegen de bureaucratie en de regelzucht. Zij moeten tevens GGZ Nederland onder druk zetten om paal en perk te stellen aan de marktwerking.

Van medezeggenschapsorganen:

- Dat ze de rijen sluiten en gezamenlijk nadruk-

kelijk voor kwalitatieve zorg opkomen.

- Dat ze hun achterban bewust maken van de problemen en de tegenmacht bevorderen en gericht inzetten.

Van beroepsverenigingen en vakbonden:

- Dat ze zich bij de komende cao-besprekingen inzetten voor maatregelen gericht op terugginging van de bureaucratie.
- Dat ze de actie tegen de aantasting van hun professionele kwaliteit ondersteunen.

Meer informatie op: www.beroepseer.nl.

Toon Duis is sociaal-psychiatrisch verpleegkundige en lid van de ondernemingsraad van GGZ Oost Brabant.

De ondernemingsraden die het manifest hebben ondertekend zijn afkomstig van de volgende ggz-instellingen: GGZ Oost Brabant, GGZ Eindhoven en de Kempen, GGZ Noord- en Midden-Limburg, GGZ Midden-Brabant, GGZ Regio Breda, GGZ Nijmegen, De Grote Rivieren, De Gelderse Roos, GGZ Noord-Holland-Noord, Reinier van Arkel groep.